

Iseloomukasvatuse kvaliteedistandardid

ENESEHINDAMISE VAHEND KOOLIDELE JA PIIRKONDADELE

©*Character Education Partnership*, 2008

Iseloomukasvatuse kvaliteedistandardid toovad välja tulemusliku iseloomukasvatuse võtmekomponendid ning võimaldavad koolidel ja koolipiirkondadel hinnata oma pingutusi nende kriteeriumide valguses. Need standardid annavad vahendi kasutatavate tegevuste üle järele mõtlemiseks, lühi- ja pikaajaliste eesmärkide kindlakstegemiseks ning tegevuskava väljaarendamiseks ja rakendamiseks.

MEIE MISSIOON: Juhtida riigis tööd, mis aitab koolidel kujundada hea iseloomuga inimesi õiglase ja kaastundliku ühiskonna jaoks.

KVALITEEDISTANDARDITEST

Iseloomukasvatuse kvaliteedistandardid toovad välja tulemusliku iseloomukasvatuse võtmekomponendid ning võimaldavad koolidel ja koolipiirkondadel hinnata oma pingutusi nende kriteeriumide valguses. Need standardid annavad vahendi kasutatavate tegevuste üle järele mõtlemiseks, lühi- ja pikaajaliste eesmärkide kindlakstegemiseks ning tegevuskava väljaarendamiseks ja rakendamiseks. Iseloomukasvatuse kvaliteedistandardid põhinevad Iseloomukasvatuse Ühingu „Tulemusliku iseloomukasvatuse üheteistkümmel printsiibil” (*Eleven Principles of Effective Character Education™*) ning Thomas Lickona ja Matthew Davidsoni „Üheteistkümmel printsiibi uuringul” (*Eleven Principles Survey*). Esialgu koostati hindamiskriteeriumid Iseloomukasvatuse Ühingu riikliku iseloomu edendava kooli (*National Schools of Character*) auhinnale kandideerijate tarvis. Need kriteeriumid valmisid Bostoni Ülikooli Eetika ja Iseloomu Edendamise Keskuse (*Centre for the Advancement of Ethics and Character*) ja 1999. aasta riikliku iseloomu edendava kooli auhinna valitud ekspertide kogu koostöös. Kvaliteedistandardeid kasutatakse jätkuvalt ka sellel eesmärgil. Iseloomukasvatuse Ühing uuendas dokumenti 2003. aastal ja veelkord 2006. aastal, kui Kathy Beland kirjutas uusima versiooni pärast seda, kui oli saanud tagasiside riikliku iseloomu edendava kooli auhinna valitud ekspertide kogult, riikliku iseloomu edendava kooli kohakülastusmeeskonnalt ning teistelt iseloomukasvatuse ekspertidelt. 2008. aasta väljaandes on lisatud pädevusväärtusi 1. printsiibi juurde.

ISELOOMUKASVATUSE ÜHINGUST

1993. aastal loodud Iseloomukasvatuse Ühing (*Character Education Partnership*) on kvaliteetse iseloomukasvatuse algatuste ja tõhusate programmide edendamise riiklik eestkõneleja ja juht algkoolist kuni keskkoolini (K-12 tasemel). Iseloomukasvatuse Ühing, mittetulunduslik, erapooletu ja sõltumatu organisatsioon, toetab veendumust, et noorte inimeste eetiline, sotsiaalne ja emotsionaalne areng on sama olulised kui nende õpiedukus.

Iseloomukasvatuse Ühingu peamine programm, riikliku iseloomu edendava kooli auhinna programm tunnustab iga aasta 10 kooli ja piirkonda, mis on iseloomukasvatuse vallas palju saavutanud. Iseloomukasvatuse Ühing tutvustab neid näiteid oma iga-aastases väljaandes ning üleriigilises ja kohalikus meedias. Võitjad korraldavad üritusi teiste koolide ja piirkondadeni jõudmiseks, näiteks viies läbi töötube või saades mõne kooli või piirkonna

mentoriks. Riikliku iseloomu edendava kooli programmi ranged kriteeriumid – iseloomukasvatuse kvaliteedistandardid – kujutavad endast etaloni, mis näitab iseloomukasvatuse mõju koolireformile.

TÄNUSÕNAD

Iseloomukasvatuse Ühing tahab tänada John Templetoni Sihtasutust ja UAW-GM Inimressursside Keskust (*UAW-GM Centre for Human Resources*) abi eest riikliku iseloomu edendava kooli auhinnaprogrammi loomisel. Iseloomukasvatuse Ühing tänab ka ettevõtteid *Enterprise Rent-A-Car Foundation* ja *Lockheed Martin Corporation* helde toetuse eest.

Rohkem informatsiooni Iseloomukasvatuse Ühingu ja riikliku iseloomu edendava kooli programmi kohta saate Iseloomukasvatuse Ühingu veebilehelt www.character.org/nsoc (kust saate käesoleva dokumendi alla laadida) või kontakteerudes Iseloomukasvatuse Ühinguga telefonil (800) 988-8081.

ISELOOMUKASVATUSE KVALITEEDISTANDARDID

JUHISED KASUTAMISEKS

See hindamisvahend on kõige tõhusam siis, kui hinnangute andmises osaleb kaks või enam inimest. Sageli töötavad iseloomukasvatuse komisjonid koos, et oma kooli või piirkonda hinnata. Komisjonid võivad teha koostööd, et saavutada üks grupitulemus, või komisjoniliikmed võivad koolile või piirkonnale iseseisvalt hinnangud anda ning seejärel vastuseid võrrelda.

Iga printsiipi tulemusliku iseloomukasvatuse üheteistkümnest printsiibist (*Eleven Principles of Effective Character Education™*) kirjeldab üksikasjalikult kolm või neli „hindamispunkti“: **iga hindamispunkti all on „näidistegevuste” loetelu, mille eesmärk on anda juhtnööre tõhusaks rakendamiseks või tuua näiteid, mitte esitada kõikide võimalike tõhusate tegevuste kohustuslikku või lõplikku loetelu.**

Hindamisprotsessi etapid on järgmised:

1. Valige hindajad koolikogukonnast või väljastpoolt. On oluline, et hindajate arvamused oleksid võimalikult objektiivsed ja erapooletud.
2. Pärast iga hindamispunkti hoolikat vaagimist kooli/piirkonna iseloomukasvatuse praktika põhjal, märkige iga punkti juurde hinnang järgmisel skaalal:
  - 0 Puudub või pole märgata; vähe
  - 1 Osaline rakendamine
  - 2 Hea rakendamine
  - 3 Väga hea rakendamine
  - 4 Eeskujulik rakendamine

MÄRKUS: Ärge kõhelge andmast madalaid hinnanguid. Kui hindamispunktis kirjeldatud ei ole märgata või seda rakendatakse vähesel määral, siis on oluline seda sellisena ka esitada, märkides hinnanguks „0” või „1”. Kui madalaid hinnanguid vastaval kohal ei kasutata, siis tuleb lõpptulemus liialdatult suur ega kajasta tõeselt programmi tugevusi ja nõrkusi.

3. Hinnanguid ei tohiks anda lihtsalt selle põhjal, mitu hindamispunkti all loetletud „näidistegevust” on olemas. **Tegevuse kvaliteet, sagedus ja intensiivsus on olulisemad kui tegevuste hulk.**
4. Vältige murdosaga hinnangu andmist üksikute hindamispunktide puhul (st hinnang peaks olema 0, 1, 2, 3 või 4, mitte 1.5, 2.5 jne).

5. Iga printsiip peaks saama **keskmise tulemuse**. Keskmise tulemus arvutatakse nii, et kõik selle printsiibi alla kuuluvad hinnangud liidetakse kokku ning seejärel jagatakse selle printsiibi alla kuuluvate hindamispunktide arvuga. Näiteks, 1. printsiibil „tulemuslik iseloomukasvatus edendab eetilisi tuumväärtusi ja toetavaid pädevusväärtusi kui hea iseloomu aluseid” on kolm hindamispunkti (1.1, 1.2 ja 1.3). Kõikide punktide hinnangud tuleb kokku liita ja summa jagada kolmega. Iga printsiibi keskmine tulemus ei pea olema täisarv.
6. Kooli või piirkonna keskmine kogutulemus on iga printsiibi keskmise tulemuse summa jagatud üheteistkümnega (pidage silmas, et see tulemuste arvutamise meetod annab igale printsiibile võrdse kaalu, hoolimata sellest, mitu hindamispunkti on iga printsiibi all). Hindajate tulemusi kokku pannes tehke kõigepealt kindlaks iga hindaja iga printsiibi keskmine ning seejärel arvutage keskmine kogutulemus, liites iga printsiibi keskmised tulemused ja jagades 11-ga. Näiteks, kui üks hindaja andis 1. printsiibile keskmiseks tulemuseks 2.67, teise hindaja keskmine tulemus oli 3.0 ja kolmanda hindaja oma 2.33, siis liitke need kolm numbrit ja jagage summa hindajate arvuga. ($2.67 + 3.0 + 2.33 = 8.0$, jagada 3 hindajaga = 2.67). Tehke sama iga printsiibi puhul. Seejärel liitke saadud keskmised kokku ja jagage summa 11-ga (aadressilt www.character.org/nsoc leiate Exceli tabeli, mis arvutab Teie tulemused automaatselt).

7. Mõned koolid esitavad oma tulemused graafikul. Allpool on näide graafikust, mis illustreerib kooli tugevusi ja nõrkusi printsiipide rakendamisel.

[GRAAFIK]

Näidiskool

Tulemus

Printsiip

Märkus piirkondadele: Piirkondade hindamisel tuleb olla eriti hoolikas, kuna see hindamisvahend sobib kõige paremini üksikute koolide jaoks. Enamjaolt peaksid piirkonna hindajad küsima iga hindamispunkti/printsiibi juures järgmisi küsimusi:

- * Kas piirkond astub teadlikke ja tõhusaid samme koolide selliste ettevõtmiste edendamiseks?
- * Kas enamik koole piirkonnas (nt vähemalt 65-75%) on haaratud selliste ettevõtmiste edukasse rakendamisse?

Piirkonnad peaksid ennast hindama ka Iseloomukasvatuse Ühingu juhendmaterjali „Juhised koolipiirkondadele iseloomukasvatuse edendamiseks” (*Guidelines for School Districts in Fostering Character Education*) alusel. Seda dokumenti on võimalik hankida, kui helistate Iseloomukasvatuse Ühingule või laete selle alla veebilehelt www.character.org/nsoc).

Palun helistage Iseloomukasvatuse Ühingule (800-988-8081) mis tahes küsimustega hindamisprotseduuri kohta.

ISELOOMUKASVATUSE KVALITEEDISTANDARDITE TULEMUSTE TABEL

(Palun paljundage igale hindajale üks eksemplar)

	Punkt 1	Punkt 2	Punkt 3	Punkt 4	Keskmine
Printsiip 1					
Printsiip 2					
Printsiip 3					
Printsiip 4					
Printsiip 5					
Printsiip 6					
Printsiip 7					
Printsiip 8					
Printsiip 9					
Printsiip 10					
Printsiip 11					
KOKKU (liitke ja jagage 11-ga)					

Märkused:

Printsiip 1: Tulemuslik iseloomukasvatus edendab eetilisi tuumväärtusi ja toetavaid pädevusväärtusi kui hea iseloomu aluseid

1.1. Koolikogukond on kokku leppinud eetilistes tuumväärtustes ja pädevusväärtustes (või voorustes, positiivsetes iseloomuomadustes, tugisammastes, printsiipides või temaatilistes sõnades, mis koondavad eetilise sisu), mida ta oma iseloomukasvatuse algatuses edendab, või on andnud neile oma nõusoleku.	0	1	2	3	4

- Eetilised tuumväärtused hõlmavad moraalse elu olulisi aspekte.
- Väärtuste valik on põhjendatud (nt need on olulised demokraatlikule ühiskonnale).
- On tehtud plaane jätkuvaks mõtestamiseks ja aruteluks.
- Administratsioon ja õpetajad olid kaasatud väärtuste kindlakstegemisse ja/või heakskiitmisse.
- Oluline hulk lastevanemaid oli kaasatud väärtuste kindlakstegemisse ja/või heakskiitmisse.
- Muu personal oli kaasatud mingil tõestataval viisil.
- Õpilased olid kaasatud viisil, mis vastab nende arengutasemele.
- (Piirkondadele): piirkonna töötajate, kooli töötajate, lastevanemate, kooli hoolekogu ja kogukonnaliikmete esindusgrupp oli kaasatud väärtuste kindlakstegemisse ja/või heakskiitmisse.

1.2. Koolikogukond töötab välja oma eetiliste tuumväärtuste ja pädevusväärtuste definitsioonid jälgitavate käitumisviisidena.	0	1	2	3	4

- Käitumisviisid on selgelt väärtustega seotud.
- Koolikogukonna liikmed (sh õpetajad, õpilased ja lastevanemad) peavad oluliseks käitumisviise, mis aitavad väärtusi defineerida.
- Käitumisviisid hõlmavad kõiki väärtusi ning neid on võimalik jälgida koolis ja väljaspool.
- Definitsioonid vastavad õpilaste arengutasemele.
- Tuumväärtuste defineerimine võib olla jätkuv protsess ja sellesse võivad olla kaasatud õpilased, kooli töötajad ja lastevanemad.

1.3. Kool on teinud teadlikke ja tõhusaid pingutusi, et teha eetilised tuumväärtused, nende põhjendused ja käitumuslikud definitsioonid koolis ja lastevanemate hulgas laialt teatavaks.	0	1	2	3	4

Kool teeb pidevalt pingutusi, et teha eetilised tuumväärtused (sealhulgas põhjendused ja käitumuslikud definitsioonid) teatavaks tervele koolikogukonnale; näiteks on tuumväärtused

- lisatud kooli missiooni, kooliteatmikku ja kodukorda.
- defineeritud vastavalt õpilaste arengutasemele.
- korduvalt viidatud töötajate poolt õpilastega suhtlemisel ja õpetamisel.
- edastatud lastevanematele uudiskirjade kaudu, kooli üritustel jm.
- laialt tuntud, nagu näitab kooli esitatud tõendusmaterjal.
- visuaalselt esitatud vastavalt arengutasemele.

Printsiip 2: Tulemuslik iseloomukasvatus defineerib *iseloomu* laiahaardeliselt, hõlmates mõtlemise, tunded ja käitumise.

2.1. Kool astub teadlikke ja tõhusaid samme, et aidata õpilastel vastavalt oma arengutasemele <i>mõista</i> , mida tuumväärtused tähendavad igapäevases käitumises, ning taibata põhjuseid, miks mõned käitumisviisid on õiged ja teised valed.	0	1	2	3	4

- Töötajad käsitlevad pidevalt ja ennetavalt moraaliargumentide loogikat ja põhjuseid, miks tuumväärtused on soovitatavad.
- Õpilaste aruteludes puudutatakse moraali väärtuste allikaid ja/või põhjendusi.

2.2. Kool astub teadlikke ja tõhusaid samme, et aidata kõikidel tuumväärtusi <i>kõrgelt hinnata</i> , nende üle arutleda, soovida neid kehastada ning neile pühenduda.	0	1	2	3	4

- Kooli töötajad teevad pidevaid ja tõhusaid pingutusi, et arendada õpilastes sügavalt tunnetatud pühendumust tuumväärtustele (nt arendades empaatiat ja vastutustunnet, tutvustades inspireerivaid eeskujusid kirjandusest, ajaloost, spordist, meediast jm).
- Kooli töötajad püüavad rahuldada õpilaste turvalisuse-, kuulumise ja autonoomiavajadust, kuna need on aluseks tuumväärtustele pühendumise arenemisele.

2.3. Kool astub teadlikke ja tõhusaid samme, et aidata õpilastel tuumväärtusi <i>harjutada</i> , nii et neist saavad harjumuslikud käitumismustrid.	0	1	2	3	4

- Kooli töötajad julgustavad õpilasi jälgima oma käitumist tuumväärtuste valguses ning muutma oma käitumist vastavalt oma parimale arusaamisele tuumväärtustest (nt võimalikud tegevused refleksiooniks on päevikupidamine, sündmuste arutamine klassis, täiskasvanu-lapse vestlused varasema või praeguse käitumise üle jms).
- Õpilased saavad harjutada käitumisoskusi (nt eesmärkide püstitamine, tähelepanelik kuulamine, vabandamine jms) ja neile antakse tagasisidet tavalises klassielus, rollimängudes, ühisõppe gruppides ja/või teistes arengutasemele vastavates tegevustes.

Printsiip 3: Tulemuslik iseloomukasvatus kasutab laiahaardelist, kavatsuslikku ja ennetavat lähenemist iseloomukasvatusele.

3.1. Kool käsitleb iseloomu kavatsuslikult ja ennetavalt kõikides kooliastmetes.	0	1	2	3	4

- Õpetajad, kooliastme meeskonnad ja kogu töötajaskond osalevad iseloomukasvatuse tegevuskava koostamises.
- (Piirkondadele): Piirkond on lisanud iseloomukasvatuse oma arengukavadesse (nt missioon, eesmärgid).

3.2. Iseloomukasvatust integreeritakse regulaarselt akadeemilise õppesisuga.	0	1	2	3	4

- Õpetajad tõstavad esile akadeemilises õppesisus leiduvaid tuumväärtsusi (nt ajalooliste juhtide head omadused, iseloomuga seotud teemad kirjanduses, teadusliku uurimistöö põhimõtted).
- Õpetajad pakuvad õpilastele võimalusi käsitleda eetilisi küsimusi, mis tulenevad akadeemilisest õppesisust (nt kas ajaloo tehtu oli õiglane; eetilised kaalutlused uute teaduslike avastuste, sõja, sotsiaalpoliitika ja muude tänapäeva sündmuste puhul).
- (Piirkondadele): Piirkond tagab, et iseloomukasvatus on lisatud akadeemilise õppekava raamistikku.

3.3. Iseloomukasvatus on prioriteet kõikide tundide läbiviimise viisi juures.	0	1	2	3	4

- Klassi tavad arvestavad õpilaste kuulumis-, autonoomia- ja toimetulekuvajadust.
- Klassi tavad on õpilaste suhtes lugupidavad ja kaasavad neid viisil, mis arendab nende omadusi nagu vastutustunne, õiglus ja hoolimine.

3.4. Iseloomukasvatus on hajutatud kogu koolipäevale, hõlmates spordiüritusi ning kooli- ja klassiväliseid tegevusi; täiskasvanud toetavad tuumväärtsusi; õpilased võtavad tuumväärtsusi tõsiselt kogu koolikeskkonnas.	0	1	2	3	4

- Ootusi ja ettevõtmisi tutvustatakse ning viiakse ellu kooliaasta alguses ja jooksul kõikides tegevustes (sport, õpilaste klubid) ja terves koolis (kohvikus, saalides, mänguväljakutel, raamatukogus, koolibussides jm).
- Koolikogukonna liikmetel ei ole raskusi tuumväärtsustest rääkimisel ja nende väljatoomisel kooli mis tahes osas.
- Iseloomukasvatus avaldub pidevalt terves koolis.

Printsiip 4: Tulemuslik iseloomukasvatus loob hooliva koolikogukonna.

4.1. Kool teeb täiskasvanute ja õpilaste vaheliste hoolivate suhete toetamisest oma prioriteedi.	0	1	2	3	4

- Õpilased tajuvad, et kooli töötajad hoolivad.
- Õpetajad on sobival juhul tõhusad nõustajad.
- Õpetajad osalevad tavaliselt kooli üritustel.
- Kool hoolitseb selle eest, et õpilased ja õpetajad saaksid kohtuda mitteformaalsetes suhtlusolukordades.
- Õpetajad varuvad aega, et pakkuda täiendavat abi õppetöös.

4.2. Kool teeb õpilaste vahel hoolivate suhete kujunemisest oma prioriteedi.	0	1	2	3	4

- Õpilased tajuvad õpilaskonda üldiselt sõbraliku ja kaasavana.
- Õpetajad ja õpilased loovad klassikeskkondi, kus austus ja lahkus on tavapärane (nt klassikoosolekutel).
- Turvalisuse ja kuuluvustunde loomisele antakse selgelt sama kõrge prioriteet nagu õpiedukusele.
- Õppemeetodid, näiteks ühisõpe ja erinevas vanuses laste vastastikune juhendamine, toetavad õpilaste vastastikust austust ja vastastikuse sõltuvuse hindamist.
- Õpetajad ja õpilased panevad hoolivaid tegusid tähele ning teevad nende eest komplimente, reageerivad ebasõbralikele märkustele jne.

4.3. Kool ei luba kiusamist ega mis tahes vormis vägivalda ning astub samme kiusamise ja vägivalda ennetamiseks ja ohjamiseks.	0	1	2	3	4

- Kool pakub võimalusi erinevate klassside ja kooliastmete õpilaste heatahtlikuks suhtlemiseks.
- Kooli töötajad teevad kindlaks ja käsitlevad konstruktiivselt õpilaste kiusamist, nagu narrimine, rassilised solvangud, kohatud soolised märkused, märkused välimuse, majandusliku või sotsiaalse staatuse kohta jne, tehes seda viisil, mis väljendab moraalseid tundeid ja rahulolematust käitumisega (mitte õpilasega).
- Kooli töötajad astuvad konkreetseid samme, et vähendada kiusamist ja tegeleda sellega teatud protsesside kaudu (nt konfliktilahendus).
- Ebaviisakust kaasõpilaste vastu võetakse sama tõsiselt kui samasugust käitumist täiskasvanute suhtes.
- Kooli töötajad teevad ennetavaid pingutusi, et suurendada õpilaste arusaamist isiklikest, majanduslikest ja kultuurilistest erinevustest.

4.4. Kool teeb koolikogukonna täiskasvanute vaheliste hoolivate suhete edendamise oma prioriteedi.	0	1	2	3	4

- Kool määrab kindlaks keelekasutuse, mis ei ole vastuvõetav, ning kehtestab vastava käitumiskoodeksi.
- Kooli töötajad tajuvad oma töökeskkonda positiivsena.
- Kooli töötajad püüavad arendada üksteise vahel hoolivaid ja lugupidavaid suhteid.
- Kooli töötajad püüavad kujundada positiivseid suhteid õpilaste vanemate ja hooldajatega.
- (Piirkondadele): Piirkonna töötajad püüavad arendada hoolivaid ja lugupidavaid suhteid üksteisega, koolide töötajatega ning laiema kogukonnaga.

Printsiip 5: Tulemuslik iseloomukasvatus pakub õpilastele võimalusi moraalseks toimimiseks.

5.1. Kool esitab õpilastele selged ootused moraalse tegevuse tegemiseks vastavalt põhimõtetele nagu viisakus, vastutustunne, aus mäng, teiste aitamine ning kooli ja kogukonna heaks töötamine.	0	1	2	3	4

- Kooli töötajad näitavad eeskujut ja toetavad, õpetavad ja eeldavad ausat mängu, viisakust, kaastunnet ja isiklikku vastutustunnet.
- Kogukondlikele ülesannetele, teenindusõppele ja/või muudele moraalse tegevuse formaalsetele võimalustele on esitatud selged juhised ja ootused.
- Need juhised ja ootused
  - a) on selgelt väljendatud ja õpilastele olulised.
  - b) asjassepuutuvatele osapooltele (õpilased, õpetajad ja lastevanemad) räägitakse neist sageli.
  - c) on õpilastele sobivas olukorras kohustuslikud (nt kohustuslik prügisorteerimine, kohustuslikud kogukondlike ülesannete tunnid, erinevas vanuses laste vastastikune juhendamine klassis).
- (Piirkondadele): Piirkond toetab ja esitab selgeid juhiseid ja ootusi kogukondlikele ülesannetele ja/või teenindusõppele ning muudele moraalse tegevuse formaalsetele võimalustele.

5.2. Kool pakub õpilastele korduvaid ja mitmesuguseid võimalusi <i>koolis</i> moraalselt tegutseda, õpilased kasutavad neid võimalusi ja see mõjutab neid positiivselt.	0	1	2	3	4

- Kool pakub tõhusalt õpilastele võimalusi kooli moraalselt tegutseda,
  - a) toetades ja soodustades osalemist tegevustes nagu ühisõpe, tugiõpilastegevus või erinevas vanuses laste vastastikune juhendamine, klassi- või õpilasmavalitsus ning teenindusprojektid nagu istutamine ja aia eest hoolitsemine, kooli kaunistamine ning abistamine kooli korrastamisel.
  - b) pakkudes võimalusi, mida õpilased peavad väärtuslikuks ja algatavad/juhivad ise.
  - c) varudes koolis aega moraalse tegevuse toetamiseks, rakendamiseks ning eraldi või kollektiivselt selle üle arutlemiseks.
  - d) tunnustades selgesõnaliselt õpilaste moraalseid tegusid.
- Enamik õpilasi kasutab neid võimalusi ja saab neist kasu.

5.3. Kool pakub õpilastele korduvaid ja mitmesuguseid võimalusi <i>laiemas kogukonnas</i> moraalselt tegutseda, õpilased kasutavad neid võimalusi ja see mõjutab neid positiivselt.	0	1	2	3	4

- Kool pakub tõhusalt õpilastele võimalusi moraalselt tegutseda,
- b) toetades ja soodustades osalemist kogukondlike ülesannete täitmisel (nt eakate ja kodutute abistamine, keskkonnaprojektid).
- b) pakkudes võimalusi, mida õpilased peavad väärtuslikuks ja algatavad/juhivad ise.
- c) varudes koolis aega moraalse tegutsemise toetamiseks, rakendamiseks ning eraldi või kollektiivselt selle üle arutlemiseks.
- e) tunnustades selgesõnaliselt kogukondlike ülesannete ja teiste moraalsete tegude positiivseid tulemusi.
- Enamik õpilasi kasutab neid võimalusi ja saab neist kasu.

Printsiip 6: Tulemuslik iseloomukasvatus sisaldab tähenduslikku ja väljakutseid pakkuvat akadeemilist õppekava, mis austab kõiki õppijaid, arendab nende iseloomu ja aitab neil edu saavutada.

6.1. Akadeemiline õppekava pakub kogu ulatuses õpilastele tähendusrikkaid ja sobivaid võimalusi, mis toetavad iseloomu arengut.	0	1	2	3	4

Akadeemiline õppekava

- on kaasahaarav ja interaktiivne.
- vastab õpilaste loomulikele huvidetele ja küsimustele.
- suurendab nende pädevust.
- rõhutab õpilaste autonoomiat (nt õpilaste algatatud ja juhitud projektid).

6.2. Kool rakendab mitmesuguseid tegevuskavu, et hõlmata õpilaste erinevaid kultuure, oskusi, huvisid ja vajadusi.	0	1	2	3	4

- Kool võimaldab oma töötajatele pidevalt ja piisavalt koolitusi õpistiilide kohta ning võimaldab õpetajatel jagada parimaid praktilisi kogemusi erisugustest õpetamismeetoditest.
- Õpetajad kasutavad sobival viisil mitmesuguseid õppemeetodeid.
- Kooli töötajad teevad pidevalt ja täpselt kindlaks õpilaste õpivajadusi ning varieerivad õpetamist vastavalt nendele.
- Kõiki õpilasi väärtustatakse, austatakse ja aidatakse head tulemuste saavutamisel, hoolimata nende kultuurilistest, rassilistest, soolistest või sotsiaalmajanduslikest erinevustest.
- Kooli töötajad võtavad õppetegevuse kujundamisel ja elluviimisel arvesse kõiki sellistest erinevustest tulenevaid väljakutseid.

6.3. Õpetajad soodustavad selliste iseloomuomaduste arengut, mis toetavad õpilaste intellektuaalset arengut ja õpiedukust.	0	1	2	3	4

- Õpetajad soodustavad mõtlemisharjumusi (uudishimu, tõetsimine, kriitiline mõtlemine ja avatus uutele ideedele), mis viivad õpilaste intellektuaalse arenguni.
- Õpetajad soodustavad tööharjumusi (visadus, hoolikus, enesedistsipliin ja väljakutsete otsimine), mis aitavad õpilastel oma tööd kõige paremini teha.
- Õpetajad soodustavad sotsiaalseid harjumusi (ausus, vastutustunne, koostöö), mis aitavad õpilastel üksmeelselt koos töötada (nt ühisõppe- ja grupiprojektide kaudu).

Printsiip 7: Tulemuslik iseloomukasvatus püüab edendada õpilaste motivatsiooni, mis lähtub neist endast.

7.1. Kool väärtustab selgesõnaliselt head iseloomu selle enda pärast.	0	1	2	3	4

- Kooli iseloomukasvatuse programmis on moraalne motivatsioon selgesõnaliselt nimetatud.
- Õpilased ja õpetajad on teadlikud seesmise moraalse motivatsiooni olulisusest.

7.2. Kooli töötajad ja õpilased tunnustavad ja hoiavad au sees heast iseloomust tulenevate tegude loomulikke ja häid tagajärgi, selle asemel et õpilasi materiaalselt tunnustada (käitumise muutmiseks mõeldud auhinnad).	0	1	2	3	4

- Tunnustatakse kõiki koolikogukonna liikmeid (nt iga õpilase iseloomu tugevate joonte ja ainulaadsete omaduste tunnustamine klassis, selle asemel et panna õpilased välja teenima „nädala õpilase” tiitlit).
- Kool hoidub üksikute õpilaste liigsest esiletõstmisest heade tegude eest või võistluse õhutamisest õpilaste või klasside vahel tunnustuse saamiseks.
- Kooli töötajad ja õpilased tunnustavad üksteist ja väljendavad tänulikkust loomulikes olukordades osana igapäevasest koolielust (koridorides, klassides, mänguväljakutel, koosolekutel).
- (Piirkondadele): Piirkonnad kasutavad oma avalike suhete programme, et pöörata tähelepanu hea iseloomukasvatuse näidetele.

7.3. Õpilaste käitumist käsitledes rõhutab kool tuumväärtusi konstruktiivsete arutelude, selgituste ja tagajärgede kaudu.	0	1	2	3	4

- Kool võimaldab kooli töötajatele koolitusi selle kohta, kuidas klassi arengutasemele vastavalt juhtida.
- Kooli kodukord põhineb aruteludel, selgitustel ja tagajärgedel.
- Käitumise tagajärjed on järjekindlad, õiglased, füüsiliselt ohutud ning nendest antakse lastevanematele teada ja need arutatakse nendega läbi.
- Kooli töötajad käsitlevad käitumisküsimusi tavapäraselt viisil, mis soodustab refleksiooni ja endast lähtuvat motivatsiooni, pakuvad õpilastele võimalusi heastamiseks ja moraalseks kasvamiseks ega alanda inimesi (nt positiivsed distsiplineerimismeetodid).
- Õpilastel on oma arengutasemele vastav osa klassi ja kooli juhtimises (nt osalemine käitumisharjumuste ja reeglite loomises, klassikoosolekutel, konfliktilahendusprogrammides ja õpilasomavalitsuse organites nagu õpilaskohus).

Printsiip 8: Tulemuslik iseloomukasvatus kaasab kooli töötajaskonna kui õppiva ja moraalse kogukonna, mis jagab vastutust iseloomukasvatuse eest ja püüab kinni pidada samadest tuumväärtustest, mis juhivad õpilaste õpetamist.

8.1. Kogu kooli töötajaskond on kaasatud ülekoolilise iseloomukasvatuse planeerimisse ja läbiviimisse ning vastavasse koolitusse.	0	1	2	3	4

- Kogu töötajaskond – juhtkond, õpetajad, nõustajad ja abipersonal (kontoriabilised, kooliõed, remonditöölised, kohvikutöötajad, mängväljaku- ja klassiabilised, turvatöötajad) – saavad koolitust ja informatsiooni oma rollist iseloomukasvatuses.
- Juhtkond, õpetajad ja nõustajad osalevad pidevas ametialases enesetäiendamises (nt töötoad, konverentsid, komisjonid, regulaarsed arutelud).
- Õpetajad on olulisel määral kaasatud programmi rakendamisse.
- Töötajad peavad oluliseks ideede jagamist ning toimimist õppiva ja moraalse kogukonnana.
- (Piirkondadele): Piirkond lisab hinnangu iseloomukasvatuse rakendamisele koolidirektorite hindamiseks; piirkond nõuab direktoritelt omakorda iseloomukasvatuse hinnangu lisamist õpetajate, nõustajate ja juhtkonna hindamiseks.
- (Piirkondadele): Piirkond võtab tööle keskkontori personali (nt need, kes vastutavad administreerimise, nõustamise, sporditegevuse, karjäärinõustamise, raamatukogu/meediateenuste eest) ja koolidirektorid, kes on pühendunud iseloomukasvatusele, ning julgustab neid liitma iseloomukasvatuse oma töösse.

8.2. Õpilaste ja üksteisega suheldes näitavad kooli töötajad tuumväärtuste oluliseks pidamises eeskuju ning õpilased märkavad seda.	0	1	2	3	4

- Töötajad on õpilastega viisakad, samamoodi nagu oodatakse, et õpilased oleksid nendega viisakad; teisi tuumväärtusi tõlgendatakse samal moel.
- Õpilased märkavad, et kooli töötajad annavad tuumväärtustega eeskuju.
- Õpetajad kasutavad tuumväärtusi enda käitumise ja teguviiside üle järele mõtlemiseks.

8.3. Kooli töötajatele võimaldatakse regulaarselt ja piisavalt aega iseloomukasvatuse planeerimiseks ning selle üle järele mõtlemiseks.	0	1	2	3	4

- Iseloomukasvatust käsitletakse regulaarselt osana õpetajate koosolekute päevakavast.
- Juhtkond annab töötajatele vaba aega paljutöötavate ideede väljatöötamiseks.
- (Piirkondadele): Piirkond pakub regulaarset ja pidevat iseloomukasvatuse alast koolitust ning rahastab asendusõpetajate palkamist, et kooli töötajatel oleks aega planeerimiseks ja koolitustel osalemiseks.
- (Piirkondadele): Piirkond ergutab informatsiooni vahetamist, pakkudes paiku, kus koolid saaksid koostööd teha, luues materjalide, õppekavade ja muude abivahendite tsentraliseeritud kogumi ning toetades regulaarseid iseloomukasvatuse alaseid konverentse/nõupidamisi.

Printsiip 9: Tulemuslik iseloomukasvatus edendab jagatud moraalsel juhtimist ja laiaulatuslikku toetust iseloomukasvatuse initsiatiivile.

9.1. Iseloomukasvatuse programmil on juhid, sh koolidirektor, kes töötavad iseloomukasvatuse heaks.	0	1	2	3	4

- Direktori roll on otsustav, kuid oluline osa sellest rollist on juhtimiskohustuste jagamine teistega (nt õpetajate, lastevanemate, õpilaste ja kogukonnaliikmetega).
- Juhtimine avaldub mitmel tasandil läbi
  - a) eesmärkide ja neid toetavate printsiipide sõnastamise.
  - b) isikliku eeskuju.
  - c) tegevuspoliitikat, personali ja ressursside jagamist puudutavate otsuste.
- Juht rõhutab, et iseloom on oluline osa kooli missiooni tervikust, mitte üksnes selle lisand.
- (Piirkondadele): Iseloomukasvatus on kinnitatud osana piirkonna visioonist, olles piirkonna juhatuse ja piirkonna inspektori jagatud prioriteet.

9.2. Juhtgrupp või –struktuur (mitmed seotud grupid), millesse kuuluvad töötajad, õpilased ja lastevanemad, juhib iseloomukasvatuse programmi pidevat kavandamist ja rakendamist ning toetab terve kooli kaasamist iseloomu arendamiseks korraldatud tegevustesse.	0	1	2	3	4

- Juhtgrupiks võib olla iseloomukasvatuse komitee või töörühm, olemasoleva kooli komitee või kogu töötajaskond, kui kool on väike. Juhtstruktuur võib ühendada grupe, mis esindavad töötajaid, õpilasi ja lastevanemaid.
- Inimesed, keda konkreetne iseloomu puudutav otsus mõjutab (nt töötajad, lastevanemad, õpilased), saavad nendesse otsustesse oma panuse anda.
- Kooli tavalised juhtimisinstantsioonid võtavad vastutuse iseloomukasvatuse tegevuspoliitika ja kavade juhtimise eest.
- (Piirkondadele): On loodud juhtgrupp (või –struktuur), millesse on kaasatud piirkonna ja koolide töötajad ning kogukonnaliikmed.

9.3. Õpilased on vahetult kaasatud kogukonnatunde loomisse ja alalhoidmisse ning teistesse juhtrollidesse, mis aitavad kaasa iseloomukasvatuse eesmärkide saavutamisele.	0	1	2	3	4

- Õpilased mängivad aktiivset osa klassi käitumisstandardite loomises ja alalhoidmises.
- Õpilased täidavad vastutusrikkaid ülesandeid klassis ja koolikogukonnas (nt klassivanemad, korrapidajad, õpilasomavalitsus, tugiõpilased).

- Õpilastele luuakse iseloomu puudutavaid juhtimisvõimalusi kõikidel tasanditel (st väikestes õppegruppides, klassis üldiselt, koolis laiemalt ning klassi- ja koolivälistes tegevustes ja kogukondlike ülesannete täitmisel).
- Õpilaskond peab juhtrolle oluliseks.
- Õpilased, eriti keskastmes, peavad ennast liikmeteks laiemates kogukondades (riik, rahvas, maailm), milles nad täidavad positiivset ja toetavat osa.

Printsiip 10: Tulemuslik iseloomukasvatus kaasab perekonnad ja kogukonnaliikmed partneritena iseloomukasvatusse.

10.1. Kool kaasab perekonnad iseloomukasvatusse.	0	1	2	3	4

- Kool pakub perekondadele võimalusi võtta osa iseloomukasvatuse tegevustest.
- Kool korraldab töötube ja pakub materjale iseloomukasvatuse ning üldiste kasvatusoskuste kohta.
- Lastevanemad ja hooldajad annavad aktiivse panuse kooli ja klassi üritustesse, osaledes nendes ka ise.

10.2. Kool ja õpetajad suhtlevad regulaarselt lastevanemate ja hooldajatega, tehes ettepanekuid ning pakkudes välja tegevusi, mis aitavad tuumväärtusi toetada.	0	1	2	3	4

- Suhtlemist ja kontakti kodudega algatatakse mitmelt tasandilt (nt õpetajate, osakondade, huviringide, direktori, koolipiirkonna kontori, lastevanemate-õpetajate ühenduste poolt).
- Kasutatakse mitmesuguseid meetodeid (nt koolitunnistused, märkused, e-kirjad, telefonikõned, uudiskirjad, lastevanemate-õpetajate nõupidamised, koosolekud, töötoad).

10.3. Kool kasutab laiema kogukonna abi.	0	1	2	3	4

- Kool kasutab iseloomukasvatuse edendamiseks kogukonna gruppide abi (nt ettevõtted, noorteorganisatsioonid ja kohaliku omavalitsuste asutused).
- (Piirkondadele): Piirkond kaasab suure osa kogukonnast oma iseloomukasvatuse programmi, keskendudes eriti kohalike omavalitsuste asutuste, kooliväliste noorteorganisatsioonide ja ärikogukonna kaasamisele.

Printsiip 11: Tulemuslik iseloomukasvatus hindab kooli iseloomu, kooli töötajate toimimist iseloomu kasvatajatena ja määrab, mille võrra õpilased head iseloomu näitavad.

11.1. Kool hindab regulaarselt (nii <i>kvantitatiivselt</i> kui ka <i>kvalitatiivselt</i>) kooli kui õppiva ja moraalse kogukonna iseloomu, et teha kindlaks saavutatud edu.	0	1	2	3	4

- Hindamine keskendub sellele, kui tulemuslikult on kool rakendanud oma iseloomukasvatuse plaane.
- Kool hindab iseloomukasvatuse mõju õpiedukusele ja näitab häid tulemusi.
- Kool hindab iseloomukasvatuse mõju koolikliimale ja näitab häid tulemusi.
- Hindamine põhineb õpilastelt, õpetajatelt, teistelt koolitöötajatelt ja lastevanematelt saadud andmetel.
- Iseloomukasvatuse hindamine on osa ülekoolilistest hindamistest; st kooli edukuse hindamine ei piirdu akadeemiliste testide tulemustega.

11.2. Kooli töötajad annavad regulaarselt aru oma tegevustest iseloomukasvatuse elluviimisel, samuti enda arengust iseloomu kasvatajatena.	0	1	2	3	4

- Sellisel viisil võib aru anda õpilastele, kogu töötajaskonnale, lastevanematele, piirkonna juhtidele ja otsusetegijatele ning asjassepuutuvatele kogukonnaliikmetele.
- Aruandmine hõlmab struktureeritud ja mitteformaalseid võimalusi andmeid uurida ja nende kohta tagasisidet anda.
- Koolis ja piirkonnas korraldatavad tegevused on töötajatele hea koht sellisteks mõttevahetuseks.

11.3. Kool hindab õpilaste edusamme hea iseloomu omadustest arusaamises ning emotsionaalses sidemes ja pühendumuses; käitumist hinnatakse viisil, mis kajastab tuumväärtusi.	0	1	2	3	4

- Õpilaste edusamme hinnatakse mitmesuguste meetoditega (nt iseloomukasvatuse hinne õpilase tunnistusel, õpilaste juhitud lastevanemate/õpetajate nõupidamised).
- Õpilased hindavad tuumväärtuste olulisust oma elus ja vastavad küsimustikele iseloomu puudutava käitumise kohta.
- Töötajad koguvad andmeid õpilaste kohalkäimise, õpiedukuse, vabatahtliku tegevuse, aususe, distsipliinimärkuste, kakluste, vandalismi, uimastitarbimise, õpilaste raseduse jms kohta.
- Õpetajad teevad koostööd tagamaks, et iga õpilane saab suurimat kasu üldistest programmidest, ning tegemaks vajalikke muudatusi.

VEEL MATERJALE...

Üheteistkümne printsiibi alustekstid (*Eleven Principles Sourcebook*)

Kas olete huvitatud iseloomukasvatuse programmi alustamisest või täiustamisest oma koolis või piirkonnas? „Üheteistkümne printsiibi alustekstid”, mis koosneb 11 juhendist ja tutvustavast videost, pakub tegevuskavasid ning materjale tulemusliku iseloomukasvatuse printsiipide elluviimiseks.

Ametialane koolitus

Kutsuge Iseloomukasvatuse Ühing oma kooli või piirkonda läbi viima Teie vajadustele vastavat ametialast koolitust, mis põhineb „**Tulemusliku iseloomukasvatuse üheteistkümmel printsiibil**” ja „**Üheteistkümne printsiibi alustekstidel**”. Iseloomukasvatuse Ühing kasutab süstemaatilist ja praktilist meetodit, mis võimaldab koolil käivitada või täiustada oma iseloomukasvatuse programmi. Meie koolitusi võib korraldada ühe päeva või terve aasta jooksul, et aidata Teie programmi edasi arendada.

Riiklikud iseloomu edendavad koolid

Igal aastal tunnustab Iseloomukasvatuse Ühing 10 üldharidus- ja erakooli (algkoolist keskkoolini) ning piirkonda riikliku iseloomu edendava kooli auhinnaga (*National School of Character*). Selle programmi eesmärk on levitada eeskujulikke iseloomukasvatuse kogemusi koolides ja piirkondades üle kogu maa. Iseloomukasvatuse Ühing valib auhinnasaajad, kelle puhul avalduvad Iseloomukasvatuse Ühingu tulemusliku iseloomukasvatuse üksteist printsiipi. Riiklik iseloomu edendav kool saab rahalise auhinna oma programmide edendamiseks ja teiste haridusasutuste kaasamiseks. Iseloomukasvatuse Ühing autasustab riiklikke iseloomu edendavaid koole Iseloomukasvatuse Ühingu riiklikul iseloomukasvatuse foorumil ning kajastab nende lugusid iga-aastases riikliku iseloomu edendava kooli väljaandes ja Iseloomukasvatuse Ühingu veebilehel. Riikliku iseloomu edendava kooli auhinna taotlemise tähtaeg on detsembris. Selle auhinna väljaandmist toetavad John Templetoni Sihtasutus (*John Templeton Foundation*), UAW-GM Inimressursside Keskus (*UAW-GM Centre for Human Resources*), *Enterprise Rent-A-Car Foundation* ja *Lockheed Martin Corporation*.

Osariigi iseloomu edendav kool

Riikliku iseloomu edendava kooli programm toimib mitmel astmel. Koolid ja piirkonnad osalevatest osariikidest võivad kandideerida osariigi iseloomu edendava kooli (*State Schools*

of Character) auhinnale, lisaks võimalusele kandideerida riikliku iseloomu edendava kooli auhinnale. Programmi ulatust sel viisil suurendades kasvatab Iseloomukasvatuse Ühing silmapaistvate koolide ja piirkondade hulka, kes jagavad parimaid kogemusi, loovad õpetajate mentorite kohaliku võrgustiku ning teevad osalevates osariikides kindlaks eeskuju andvad asutused. Koolid ja piirkonnad, mis ei asu üheski osalevatest osariikidest, võivad esitada riikliku auhinna taotluse otse Iseloomukasvatuse Ühingule. Aadressilt www.character.org/ssoc leiate rohkem informatsiooni ning saate teada, kuidas Teie osariik saaks osaleda.

Paljutöötavate kogemuste auhind

Lisaks riikliku iseloomu edendava kooli auhinnale annab Iseloomukasvatuse Ühing igal aastal üle 100 paljutöötava kogemuse (*Promising Practice*) auhinda *konkreetsete* ja *ainulaadsete* parimate kogemuste eest iseloomukasvatuses. Neid kogemusi kirjeldatakse iga-aastases riikliku iseloomu edendava kooli väljaandes ja Iseloomukasvatuse Ühingu veebilehel, kus haridustöötajad saavad neid ideede ja tegevuskavade leidmiseks elektroonselt lugeda. Auhinnasaajaid pärjatakse Iseloomukasvatuse Ühingu foorumil. Paljutöötava kogemuse auhinna taotlemise tähtaeg on märtsis. Vaadake täpsemalt aadressilt www.character.org/nsoc.

Riiklik iseloomukasvatuse foorum

Ühinege juhtivate mõtlejate, otsusetegijate, õpetajate ning koolide ja piirkondade juhtidega üle kogu maa, tutvumaks uusimate strateegiatega, uuringute ja inspireerivate ideedega iseloomukasvatuse vallas. Vaadake täpsemalt aadressilt www.character.org/forum.

TÄPSEMA INFO SAAMISEKS HELISTAGE ISELOOMUKASVATUSE ÜHINGULE VÕI KÜLASTAGE MEIE VEEBILEHTE

1025 Connecticut Avenue, NW. Suite 1011. Washington, DC 20036

Tel 1.800.988.8081

Faks 202.296.7779

www.character.org